

ÇİĞOR BAYRAMI

Çığor Bairam

Emine Begüm YILMAZ*

ÖZET

Çığor Bayramı, her yıl Şubat ayının ilk pazartesi günü Siirt'te kutlanır. Çığor kelimesinin “çık gör” anlamına gelen Arapça bir kelime olup et yememe orucu tutan Hıristiyanları kızdırmak için asırlar önce ortaya çıktığı söylenir.

Anahtar Kelimeler

Çığor Bayramı, gelenek, Siirt.

ABSTRACT

The Çığor Bairam is celebrated on the first Monday of February every year in Siirt. The tradition had appeared centuries before to annoy Christians who abstain from meat for fasting. The meaning of the Arabic word “çığor” means “go out and see”.

Key Words

Çığor Bairam, tradition, Siirt.

Siirt'te her yıl şubatın ilk pazartesi günü Çığor Bayramı kutlamaları yapılır. Kaynak kişi Aysel Liman'a göre, çığor “çık gör” anlamına gelen Arapça bir kelime olup et yememe orucu tutan Hıristiyanları kızdırmak için asırlar önce ortaya çıkmış bir gelenektir.” Çığor Bayramı için yapılan hazırlıklar kutlamadan yaklaşık bir hafta önce başlar. Kadınlar evlerinde sarıburma, pekmez tatlısı ve rayoşu'l – meketip adı verilen tathlıları hazırlarlar. Ayrıca önceden temizlenmiş, tuzlanarak kurutulmuş ya da taze olarak temizlenmiş ince hayvan bağırsağının içinin ıslak pirinç, karabiber, maydanoz ve ince ince doğranmış et parçaları ile doldurulmasıyla yapılan “cokat” veya “bumbar” adı verilen yemek de bu günün özel yemeğidir.

Hazırlıklar bittikten sonra, Çığor Bayramı kutlamalarına “Taş başı” anlamına gelen Rasu'l Hacı'da başlanır; ilk gün erkekler, sonraki günlerde de kadınlar gitmek üzere çevredeki mesire yerlerinde kutlamalara devam edilir. Yapılan pikniğin ardından davul ve zurna eşliğinde Lorke, Çaçankız, Kartal, gelin oyunu gibi oyunlar oynanır.

Çığor Bayramı, evlenmek isteyenler için de iyi bir fırsattır. Bu bayramı vesile eden gençler beğendikleri kıızı istemeye bugün gider. Sözlü ya da nişanlı erkek tarafı kız tarafına çeşitli hediyeler götürür.

Birkaç sene öncesine kadar Çığor Bayramın kutlamalarında, erkekler Siirt'in güneyinde bulunan Botan Vadisindeki Rasu'l Hacı mağaralarına gider ve buradaki sarp kayalarda yetişen ve bölgede baharın müjdecisi olarak kabul edilen nergis çiçeklerini toplayarak şehre getirirlerdi. Rasu'l Hacı'daki kayalardan nergis toplamak oldukça güç olduğundan pek çok kişi bu uğurda hayatını kaybetmiştir. Bu nedenle bu çiçek halk arasında “ölüm çiçeği” olarak bilinmektedir.

Çığor bayramının akşamında ise evlerin damlarına çıkılır ve çam ağacından yapılan “suke”ler yakılıp, başlar üzerinde çevrilir. Sukeyi çeviren kişinin, Arapça bir tekerleme olan “Ale aharu'l – keşeyle mayit aşşe” yani “keşişin inadına bu akşam yemek yiyeceğim” cümlesini söylediğinde bir yıl boyunca başının ağrımayacağı inancı da halk arasında yaygındır.

* Gazi Üniv. Fen Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 2005-2006 öğretim yılı mezunu